

SKIBSBEVARINGSFONDEN ÅRSBERETNING 2021-22

SKIBSBEVARINGSFONDEN

Forsiden: Skonnerten BONAVIDA i Holbæk, maj 2022

Bagsiden: Udsnit af sejlføringen fra ukendt skib til Fyn Rundt, 2018

Øvrige fotos: Skibsbevaringsfondens arkiv, hvor ikke andet er opgivet.

© SKIBSBEVARINGSFONDEN 2022

INDLEDNING

Skibsbevaringsfonden har i 2021-22 støttet den danske sejlende kulturarv med rådgivning og lån. Året bød på 41 ansøgninger, hvoraf de 25 fik tildelt lån til restaurering. Skibsbevaringsfonden er i denne sammenhæng en enestående institution i Danmark. Ingen andre fonde, museer eller lignende virker udelukkende for at bevare den sejlende kulturarv. Som sådan er det ikke alene fondens opgave at tage vare på den del af vores fælles kulturarv, der fortsat er sejlende, men i lige så høj grad at bidrage til at håndværk, havneforhold og kundskaber til at kunne sejle og vedligeholde de historiske skibe består.

Som før omtalt er der ofte store udfordringer forbundet dermed, idet de forhåndenværende midler på ingen måde står mål med behovet. Gennem de seneste ti år har fonden været begunstiget af ekstraordinære tidsbegrænsede finanslovstilskud, som supplement til det årlige driftstilskud fra Kulturministeriets udlodningsmidler til kulturelle formål. Disse tillægsbevillinger har været afgørende for fondens virke for sagen og vil i høj grad også være det i fremtiden. Kun med sådanne ekstraordinære tilskud kan fonden varetage og opretholde en forsvarlig indsats for den sejlende kulturarv.

Det er vores håb, at den interesse og det fokus der fra flere sider af Folketinget har været vist skibsbevaringen, i det kommende finansår vil kunne resultere i en mere permanent finansieringsløsning for fondens arbejde og dermed for bevaringen af den sejlende kulturarv.

I Danmark er bevaringen af de historiske skibe i vidt omfang en sag der løftes af privatpersoner, foreninger, firmaer, museer, fonde og ikke mindst af skibsejernes interesseorganisationer. Fondens rådgivning og lån fungerer som en væsentlig og nødvendig håndsrækning til alle de dedikerede mennesker, der i dagligdagen ofrer tid, penge og kræfter på at bevare og vedligeholde både fartøjer og de kundskaber og traditioner, der knytter sig til dem. Der bør derfor ikke herske tvivl om at den fælles indsats, der ydes disse interessenter imellem, er af afgørende vigtighed for de bevaringsværdige skibes fortsatte eksistens.

Dette samarbejde har fungeret i årtier og har med tiden sikret Danmark en bemærkelsesværdig position som en søfartsnation der med relativt begrænset statslig støtte har formået at bevare et repræsentativt udsnit af historiske fartøjer. Med et fortsat stærkt fokus på dette samarbejde, er der håb for at såvel fartøjer som de relaterede håndværk og de tilhørende kundskaber, der stadig findes i de maritime erhverv og i de frivillige fartøjsmiljøer, kan bestå, også i fremtiden.

Det er derfor fondens håb, at man fra regering og folketing vil sikre det langsigtede økonomisk fundament for fondens indsats, så Skibsbevaringsfonden også i fremtiden kan være med til at sikre de konkrete vidnesbyrd om Danmark som en stolt søfartsnation.

Skive den 29. juni 2022

Sven Irgens-Møller, Bestyrelsesformand

SKIBSBEVARINGSFONDENS VIRKE

Skibsbevaringsfonden har til opgave at bidrage til bevaringen og restaureringen af karakteristiske danske fartøjer. Fonden skal søge, herunder undtagelsesvis også ved køb, at bevare ejendomsretten til sådanne skibe i Danmark. I tillæg skal fonden øge såvel skibsejernes som den øvrige befolknings forståelse for de kulturhistoriske værdier, som skibe og maritime miljøer repræsenterer.

Fonden løser disse opgaver gennem tildeling af bevaringsstatus og tildeling af rente- og afdragsfrie lån samt rådgivning af skibsejere om restaurering. Endvidere arbejder fonden for at styrke formidlingen af viden om den sejlede kulturarv med det formål at gøre den sejlede kulturarv tilgængelig og udbrede kendskabet til de kulturhistoriske og oplevelsesmæssige værdier, skibsflåden gemmer på.

ÅRETS RESULTATER

Bevaringsstatus

Skibsbevaringsfonden vurderer historiske fartøjers bevaringsværdighed på baggrund af fondens fagkompendie *København-charteret om skibsbevaring i Danmark*. Ifølge kriterier opstillet i charteret, placeres fartøjer i en af fire grupper (A, B, C og D), hvoraf skibene i A-kategorien er restaureret med færrest mulige kompromiser i forhold til skibets oprindelige udseende og derved besidder den højeste grad af autenticitet. I tillæg til de fire bevaringskategorier kan fonden udstede intentionserklæringer. Intentionserklæringer er midlertidige erklæringer tiltænkt skibe, som endnu ikke er sat i stand, men er på vej til at blive det. Erklæringen er tidsbegrænset og gives i forventning om, at skibet istandsættes inden for en given tidsfrist. Kan denne ikke overholdes, kan udløbsfristen forlænges. Må projektet opgives, fornyes erklæringen ikke.

Hvert år mister et antal skibe dets bevaringsstatus. Det kan skyldes forfald, forlis eller at de er handlet uden fondens vidende. En inddragelse kan også skyldes, at en ny ejer ikke ønsker at forny et skibs bevaringsstatus i forbindelse med et ejerskifte. I sådanne tilfælde søger fonden at gå i dialog med skibets ejer om at finde en løsning. Lykkes det ikke, inddrages fartøjets bevaringsstatus. I 2021-22 har et enkelt fartøj fået inddraget sin bevaringsstatus. Det drejer sig om fiskefartøjet KA 125 SOFIE LARSEN – XP 2448.

I samme periode er 21 nye skibe udpeget eller genudpeget som bevaringsværdige. Ved udgangen af marts 2022 fandtes således 232 bevaringsværdige skibe. Følgende skibe har i perioden 1. april 2021 til 31. marts 2022 fået tildelt status:

- DAMPBARKAS no. 30, barkas, bevaringskategori B
- Fladbåden fra Tornby (skibningsbåd) intentionserklæring
- LYØ, ex. minestryger, intentionserklæring (genudpegning)
- DELFIN, spidsgatter, intentionserklæring (lystbåd)
- ESTHER JOHANNE, kragejolle, (lystbåd) intentionserklæring
- CAMILLA II, fiskefartøj, bevaringskategori B
- CONSTANCE, jagt, bevaringskategori D

- ELLEN FEJØ, drivkase, bevaringskategori B (genudpegning)
- ORION, snurrevodskutter, intentionserklæring
- GEFION, isefjordskutter, bevaringskategori C
- KATHRINE SULBÆK, fiskefartøj, bevaringskategori B
- FANE, skoleskib, bevaringskategori B
- BHAMA, fiskefartøj, bevaringskategori B
- MICHELL, havbåd, bevaringskategori B
- KAREN MARIE, opr. servicefartøj, bevaringskategori D
- LASSE, bundgarnsjolle, bevaringskategori B
- METTE, bundgarnsjolle, bevaringskategori B
- SCHRØDERS MINDE, fiskefartøj, bevaringskategori D
- FULVIA, galease, bevaringskategori B
- LODSEN 4, lodsbåd, bevaringskategori B
- LODSEN 2, lodsbåd, Intentionserklæring

FULVIA er et af de skibe, der blev udpeget som bevaringsværdige i 2021-22. Galeasen fra 1898 blev i 2020 hjemkøbt til Danmark efter at have sejlet en årrække i Tyskland.

Historisk monument

Fartøjer, som udmærker sig ved på forbilledlig vis at fremtræde i særlig god restaureret stand og med færrest mulige kompromiser i forhold til skibets oprindelige udseende, kan tildeles status af Historisk Monument. Disse fremstår som entydige kilder til kundskab om de danske søfarts- og skibsbygningstraditioner. I 2021-22 blev fem skibe udnævnt til Historiske Monument ved forskellige arrangementer landet over. Følgende skibe fik status af Historisk Monument i 2021-22:

- ANNA af Århus, kvase
- ANNA MØLLER, galease
- BONAVISTA, skonnert
- FULTON, skonnert

Skonnerten FULTON var blandt de skibe, der blev udnævnt til HISTORISK MONUMENT i 2021-22 Foto: Skonnerten FULTON

Lånesager

Skibsbevaringsfonden har igennem flere år gennemført en løbende revidering af ansøgnings- og låneprocessen. Formålet er at tilrettelægge ansøgningsprocessen, så den på bedst mulig vis understøtter de restaureringsprojekter, der sættes i søen, for såvel skibsejer som fonden. I tillæg ønsker fonden at skabe mulighed for langsigtet planlægning af store og langvarige restaureringsprojekter, hvor fonden kan påregne et længerevarende engagement. Som en del af denne revidering implementerede fonden i 2021-22 et nyt digitalt ansøgningssystem i samarbejde med Grant Compass. Det nye system har betydet en administrativ forenkling for i ansøgningsprocessen for fondens sekretariat og er med til at sikre, at fonden lever op til gældende lovgivningen omkring GDPR. Det nye system er blevet godt modtaget af ansøgerne, om end enkelte tilpasninger stadig pågår.

Skibsbevaringsfonden modtog i årets ansøgningsrunde 41 ansøgninger til en samlet sum af kr. 15.014.286. Det rekordstore antal ansøgere er glædeligt, idet det vidner om, at fondens indsats for at udbrede kendskabet til fondens arbejde bærer frugt. Samtidig vidner det dog også om et stort behov for flere midler til restaurering, idet det naturligvis ikke er muligt at imødekomme alle med de for hånden værende midler. I alt fik 25 skibe tildelt lån i årets løb til et samlet beløb på kr. 4.313.911.

Nedenfor ses de skibe, der i årets løb har fået tilsagn om lån til restaurering.

Skibets navn	Type/oprindelige virke	Tilsagn
01 – ARNE & JØRGEN	Fiskerjolle	100.000
02 – BIEN	Skonnert	100.000
03 – BJØRN	Bugserbåd	100.000
04 – CARLA	Paketbåd	200.000
05 – CASSIOPEIA	Jagtbygget fragtskonnert	250.000
06 – CHIMERA	Passagerfartøj	100.000
07 – ELISE	Paketbåd	100.000
08 – FREM af Kolding	Galease	100.000
09 – FREM af Nakskov	Motorgalease	100.000
* - FRIGG	Fiskerikontrolskib	41.493
10 – GERDA IV	Servicefartøj	175.000
11 – HANSA	Fiskefartøj	180.000
12 – JENSINE	Jagt	200.000
13 – KAREN af Mandø	Evert	100.000
14 - KAROLINE SVANE	Skonnert	250.000
15 – KDL LODSEN	Lodsbåd	150.000
16 – LODSEN af Struer	Lodsbåd	201.800
17 – MIRA III	Passagerfartøj	175.000
18 – OTTO	Kvase	500.000
19 – RIKKE	Fiskefartøj	200.000
20 – SKJELSKØR	Passagerfartøj	175.000
21 – SVALEN	Fiskefartøj	180.000
* TINNA	Post-, passager- og fiskefartøj	100.000
22 – VANJA	Motorgalease	235.618
23 – ÅSE	Ålekvase	200.000
TIL SAMMEN		4.313.911

*Note: Skibe med nummer repræsenterer de skibe, der fik tildelt ordinært bevilling. Skibe markeret med * er skibe, der modtog tillægsbevilling i 2021-22*

Blandt de skibe, der fik tildelt lån i driftsåret, vil vi gerne fremhæve to, nemlig turbåden MIRA III i Middelfart og snurrevodskutteren HANSA i Hasle.

Historiske skibe i Lillebælt – turbåden MIRA III

Går turen over Lillebæltsbroen er et besøg i Middelfart Gl. Havn en absolut nødvendighed. Denne perle af en kulturhavn er et af landets fremmeste eksempler på, hvordan bevaringen af historiske bygninger, havnearealer, maritime erhverv og ikke mindst bevaringsværdige skibe, tilsammen udgør en helhed af bevaringsværdig kultur og et dynamisk erhvervsliv.

Kulturen lever og bevares her i kraft af de anvendelsesmuligheder, der gives erhvervslivet og de mange foreninger, der er tilknyttet livet ved havnen. Kulturbevaringen går hånd i hånd med de maritime erhverv og skaber en smuk havn, fuld af liv og med en uforlignelig, stemningsfuld atmosfære, der værdsættes højt af både tilrejsende turister og byens borgere.

Havnen bugner af historiske fartøjer, der ligger som perler på en snor langs kajerne. Herunder flere passagerbåde, som hver eneste dag, sommeren igennem, stævner ud ad havnen og op gennem Lillebælt med mængder af forventningsfulde passagerer ombord.

Et af disse fartøjer er **MIRA III**, som har sejlet med passagerer herfra siden skibets ankomst til byen i 1966. MIRA blev bygget i 1915 i Frederikssund til Dampskibsselskabet Øresund A/S under navnet "Expressen". Det var beregnet på den faste rutefart mellem København og Malmø, og her sejlede den frem til 1930, da Københavns Havn overtog skibet.

MIRA III på bedding på Lillebæltværftet, april 2021.

Fra 1930 til 1937 gjorde den tjeneste her, men nye ejere hentede i 1938 båden til Århus, hvor den frem til 1965 sejlede i rutefart mellem Århus og Skødshoved. Herefter gik turen så til Middelfart, hvor båden efter nogle år i drift fik påbygget et nyt og større styrehus, erhvervet fra en gammel isbryder, der tidligere var hugget op i Frederikshavn. Siden da har MIRA III trofast gennem 55 år befordret passager fra hjemhavnen og ud på Lillebælt.

Det er her, Skibsbevaringsfonden i 2021 indledte samarbejdet med den seneste ejer om istandsættelse og restaurering af fartøjet. Akkurat som det før er gjort med flere andre skibe i denne havn. MIRA III var efter mange års tjeneste i havnen ved at give efter for tidens tand og derfor måtte der iværksættes en levetidsforlængelse. Et projekt som vil tage flere år og koste større investeringer, men som til gengæld vil sikre skibet mange flere år som turbåd på Lillebælt.

Arbejdet omfattede i første omgang istandsættelse af skibets bund, og følges sidenhen op i flere etaper med restaurering og istandsættelser over vandlinjen. I indeværende sæson er hele den agterste dækskonstruktion og opstående skanseklædning fornyet. Senere følger så de næste etaper, hvor salon, styrehus, fordæk og stævnpartiet renoveres.

Projektet finansieres dels gennem lån fra SBF, men i høj grad også af rederiets indtægter fra sommerens sejlads. På Middelfart Skibs- og Bådebyggeri, som genopstod i forbindelse med havneområdets bevaring, er mester og tre lærlinge i en længere periode beskæftiget om bord.

Bevaringen af områdets særegenhed og opretholdelsen af de traditionsrige maritime erhverv, som i øvrigt har eksisteret på denne plads i hundredvis af år, indgår således i en symbiose, der på mange måder gavner byen og området. Skibene ikke at forglemme. Ikke alene MIRA III, men også mange andre af byens skibe har fundet en sikker havn her. Se mere om dette på: www.lillebaeltvaerftet.dk.

Det er vigtigt i denne sammenhæng at fremhæve Middelfart Kommunes indsats for bevaringen af miljøet i Middelfart Gl. Havn. Sammen med initiativtagerne fra de maritime foreninger på havnen, der alle er samlet under en hat på Lillebæltværftet, er det lykkedes kommune og foreninger i fællesskab at bevare et velfungerende og attraktivt maritimt kulturmiljø, som er kendt i vide kredse over hele landet og har inspireret andre byer til lignende tiltag.

Skibe på Bornholm – fiskefartøjet SE 110 HANSA

I Hasle Havn på Bornholm ligger SE110 HANSA til kaj. Fartøjet ejes af bådklubben Columbus, der ud over at vedligeholde og sejle dette fartøj, også driver havnens maritime museum. Klubben har til huse i et gammelt pakhus, ikke langt fra havnen, hvor foreningens medlemmer varetager bådklubbens mange tiltag.

HANSA blev bygget hos skibsbygger Andersen & Molich i Hundested i 1946. Fartøjet er et traditionelt dansk fiskefartøj, af den type som i flere generationer var den

bærende i dansk fiskeri. Fartøjet har siden bygningen gennemgået forskellige ombygninger til det udseende, det har i dag. Styrehuset af træ blev i 1971 udskiftet med et nyere i aluminium, og også den oprindelige træmast er udskiftet med en trebenet stålmast. Ikke desto mindre er kutteren klassisk af udseende og stand, idet disse ombygninger var typiske for den tilpasning, fartøjerne løbende gennemgik, og som skete i takt med den teknologiske udvikling. En udvikling, som fiskeriet til enhver tid har forstået at udnytte, til optimering af fartøjer og redskaber.

Fiskefartøjet HANSA er et af de fartøjer, der er med til at holde den sejlede kulturarv levende på Bornholm.

HANSA gjorde gennem mange år tjeneste som fangstfartøj i indre danske farvande, senest med udgangspunkt fra Bornholm. I 2005 blev det taget ud af fiskeriet med ophugningsstøtte fra EU. På initiativ af Skibsbevaringsfonden blev mange af disse reddet for eftertiden, heriblandt HANSA som derefter overgik til foreningsfartøj. Også dette virke slider på materiel og skib. Efterhånden i en grad som oversteg medlemmernes mulighed for at holde skibet i stand gennem det almene vedligehold. Derfor ansøgte foreningen i 2021 om lån til udbedring af vitale dele af skibets dækskonstruktion. Udbedringerne er foretaget på Nexø Bådebyggeri, hvor det traditionelle skibstømmerhåndværk stadig holdes i hævd. Værftet har udført et fornemt stykke arbejde under istandsættelsen og derved sikret, at HANSA igen kan stå ud på foreningssejladserne fra Hasle Havn i de kommende år.

Der er al mulig grund til at glæde sig over, at håndværket lever, men det bør også huskes på, at skibet udelukkende har overlevet tiden efter fiskeriet gennem foreningens utrættelige slid og slæb med vedligeholdelse og drift. Alt til glæde og gavn for by, havn, erhverv og turisme på Bornholm. En enlig svale gør som bekendt ingen sommer, så derfor er der grund til at fremhæve lignende initiativer til bevaring af den maritime kulturarv, andre steder på Bornholm, som f.eks. i Rønne, hvor det lokale træskibsværft endnu står bevaret og danner ramme om bevaringen af den historiske bornholmske træskibsarv.

Tillægsbevillinger

Selv ved de bedst tilrettelagte restaureringsprojekter er det ikke ualmindeligt, at man undervejs støder på uventede ubehagelige overraskelser. Det er i mange tilfælde ikke muligt at inspicere alle konstruktionselementer før arbejdets begyndelse, og når skibet åbnes op, konstateres der af og til uforudsete skader.

For at undgå, at arbejdsprocessen indstilles med risiko for blokering af værftets bedding og en eventuel fordyrelse af projektet til følge, vælger fonden i visse tilfælde at yde en tillægsbevilling til udbedring af de uventede skader. Følgende fartøjer har således i dette driftsår modtaget tillægsbevillinger:

FRIGG,	kr. 41.493,00
LODSEN af Struer	kr. 21.800,00
TINNA	kr. 100.000,00
<u>VANJA, fragtgalease</u>	<u>kr. 35.617,75</u>
I alt	kr. 198.910,75

Skibe i oplag

Skibsbevaringsfondens har ifølge sin fundats mulighed for undtagelsesvist at overtage eller købe skibe, som er i akut fare for at gå tabt, og hvor fonden vurderer, at skibene er så sjældne og historisk værdifulde, at de kan karakteriseres som umistelige. Fondens er derfor i dag ejer af to oplagte fartøjer, KATHRINE PETERSEN - OUYG og OTTO - 5PSK, der begge blev overtaget af fonden efter kuldsejlede restaureringsprojekter, hvor der ikke fandtes anden mulighed end at overtage ejerskabet. Målet har fra overtagelsen været at bringe fartøjerne videre i andre ejerskaber, der kan løfte opgaven med at restaurere og bevare fartøjerne.

Der har igennem årene været iværksat forskellige tiltag for at videreformidle det største af de to fartøjer, KATHRINE PETERSEN, til en ny ejerkreds. Skibet er bygget på Ring-Andersens Skibsværft i Svendborg til åleeksportfirmaet Th. Petersen i Kolding. Tiltagene har dog været uden succes. Arbejdet fortsætter i det kommende år.

Ålekvasen OTTO fra 1899 kom i Skibsbevaringsfondens eje i 2017, da den stod i akut fare for ophugning. Det lykkedes i forrige beretningsår at træffe aftale med Han Herred Havbåde, om overtagelse fartøjet med henblik på gennemgribende restaurering og tilbageførsel til tiden som sejlede ålekvaser. Siden da er arbejdet fortsat med at få rammerne på plads for overtagelsen og få lagt til rette for den omfattende restaureringsproces. Arbejdet fortsættes i det kommende år.

Rådgivning

Skibsbevaringsfondens bidrager til bevaring og restaurering af karakteristiske danske fartøjer fortrinsvis gennem udstedelse af bevaringserklæringer, tildeling af lånemidler og byggeteknisk rådgivning. I andre tilfælde kan det være formidling, samarbejde og projektudvikling, der er behov for.

Et eksempel på dette er en henvendelse fonden modtog fra Tyskland i 2020. Den tidligere dansk indregistrerede skonnert ELSE, blev i 2001 erhvervet af foreningen Verein Jugendsegeln som flagskib i foreningens virke for at styrke interessen for ungdomsseglsads.

I mange år sejlede ZUVERSICHT, som skibet blev døbt, da det kom til Tyskland, rundt i de skandinaviske farvande med foreningens mange medlemmer. Den er derfor velkendt i danske sejlskibskredse, da den ofte har besøgt danske havne og har deltaget i stævner og sejlads i Danmark. Under et beddingsophold i 2020 fastslog de tyske søfartsmyndigheder, at fartøjet efterhånden var så slidt, at et sejladsforbud blev udstedt. Fartøjet blev oplagt på et værft nær Kiel og en større indsats for at skaffe midler til skibet igangsattes. Det medførte ovennævnte henvendelse. Jf. fondens fundats gælder indsatsen dansk indregistrerede skibe, og derfor var der ingen umiddelbar økonomisk støtte at tilbyde. Til gengæld besluttede fondens bestyrelse at involvere sekretariatets konsulenter, for derigennem at trække på et netværk af kontakter og ad den vej forsøge at få skabt interesse for økonomisk støtte op om skibets redning.

Restaureringsomkostningerne andrager en betragtelig sum, som vil kræve en omfattende og ihærdig indsats fra skibet ejerreds. Set fra danske side udmærker skibets sig i bevaringsmæssig henseende ved, så vidt vides at være det ene af kun to tilbageværende skonnerter, der specifikt er bygget til stenfiskeri uden maskininstallation. Hvorvidt redningen vil lykkes, kan kun tiden vise, men det er selvsagt fondens forhåbning, at indsatsen vil krones med held, så ZUVERSICHT igen kan stå til søs i fremtiden.

Formidling

En del af de mange skibsarrangementer, der var blevet udskudt i de to foregående år pga. COVID-19 blev gennemført i 2021-22. Således blev en række arrangementer i forbindelse med overrækkelsen af Historisk Monument-status afholdt forskellige steder i landet. Ikke færre end otte skibe fik i beretningsåret fejret deres udpegelse til Historisk Monument. En del af disse var udpeget i tidligere år, men havde først nu mulighed for at afholde en officiel overrækkelse. Arrangementerne gav anledning til, at Skibsbevaringsfonden kom rundt i landet og fik mulighed for at synliggøre fondens arbejde. Det var også en mulighed for at knytte nye kontakter blandt skibsejere og i de maritime miljøer. Den direkte kontakt med skibsejere og interessenter ved sådanne arrangementer er ikke blot væsentlige ift. at synliggøre fondens arbejde. De er også velegnede til at få lokalpolitiske kræfter i tale og give dem et indblik i de potentialer, som tilstedeværelsen af sejlende kulturarv i lokalmiljøet tilbyder.

I starten af det nye år gik fondens opgraderede hjemmeside i luften. Fondens har igennem længere tid ønsket sig en enklere hjemmeside med en højere grad af tilgængelighed og brugervenlighed. Med et nyt layout og opbygning har fonden søgt at skabe en enklere adgang for ansøgere af bevaringsstatus og lån og synliggøre fondens rolle som vidensressource i forhold til restaurering og bevaring af sejlende kulturarv.

Skonnerten KAROLINE SVANE var et af de fartøjer, der fik tildelt lån i 2021-22.

Politisk indsats

At fastholde finansieringer til arbejdet med den sejlede kulturarv har udviklet sig til at være en central opgave for Skibsbevaringsfonden. Således også i 2021-22, hvor fonden fortsatte den politiske kampagne, der søger at sikre en øget og fast bevilling til fondens arbejde. Fondens modtog i 2021 en ekstraordinær toårig bevilling på finansloven pålydende hhv. 3.5 mio. kr. i 2021 og 1.4 mio. kr. i 2022. Denne bevilling udløber således i indeværende år, hvorved Skibsbevaringsfonden har udsigt til at lande på grundbeløbet på ca. 3.5 mio. kr., som fonden årligt modtager fra udlodningsmidlerne. En sådan reduktion i midlerne vil uvægerligt have en negativ effekt på den fremtidige indsats for den sejlede kulturarv såvel som den allerede gennemførte indsats. Fondens har derfor forsat bestræbt sig på at presse på for at finde en langsigtet og gerne permanent løsning. Kampagnen foregår i tæt samarbejde med andre centrale aktører inden den sejlede kulturarv.

Sidst i driftsåret bar det politiske arbejde heldigvis frugt, da en uventet – men kærkommen – ekstra bevilling fra udlodningsmidlerne på 1.1 mio. kr. tilflød Skibsbevaringsfonden fra Kulturministeriet på foranledning forligspartierne. Den ekstra bevilling bringer det kommende års samlede bevilling op på et rimeligt niveau, så Skibsbevaringsfonden også i det kommende driftsår kan støtte den sejlede kulturarv og det arbejde, værfter og frivillige lægger i de bevaringsværdige skibe.

Kulturhavne

Skibsbevaringsfonden er igennem sin kontakt med skibsejere over hele landet blevet kendt med, at mange oplever et stigende pres fra havnenes ejere i forhold til faciliteter og økonomi. Problematikken udspringer efter al sandsynlighed af, at de gamle bynære industrihavne igennem de sidste 20 år er blevet i stigende grad tømt for oprindelige maritime erhvervsfunktioner. Samtidig er mange kommuner pressede på plads og behovet for skatteindtægter. Det får dem til at rette blikket mod de attraktive havnearealer i deres søgen efter nye bolig- og udviklingsområder. Som fonden – og mange andre – dog ved, er særligt boliger særdeles dårligt nyt for de maritime erhverv og skibsdrift. De aktiviteter, som skibsdrift kræver, bliver ofte opfattet som generende af boligejere, og resultatet er de tomme spejlbassiner, som vi ser adskillige steder i landet.

Foreninger og skibsejere i havnene har løbende gjort opmærksom på problemet og forsøgt at få de forskellige havneejere i tale, men har oplevet, at det har været vanskeligt at trænge igennem. På den baggrund har Skibsbevaringsfonden iværksat et projekt omkring Kulturhavne. Fondens ønsker at danne partnerskaber med havne, der har havnemiljøer, der er værd at bevare, og hvor der findes bevaringsværdige fartøjer. Målet med partnerskaberne er at indgå i dialog med havnejerne og skabe fokus på de mange positive effekter af levende havnemiljøer med sejlede kulturarv langs kajen.

Havne, som rummer kulturhistoriske værdier, er attraktive. Realdania udarbejdede i 2015 en rapport i samarbejde med Slots- og Kulturstyrelsen, der viste, at der er kontant økonomisk gevinst at hente for kommunerne ved at bevare og beskytte deres historiske bygningsmasse. Et øget fokus på kulturarven styrker udviklingen for turisme, boliger, erhvervsliv og handel. Dertil kommer, at der skabes oplevelser

for borgerne. For den sejlede kulturarv gælder det ligesom de historiske bygninger, at de bevares igennem brug og derfor er levende, aktiv kulturarv. Bevaringen af skibene bidrager i tillæg til ovenstående bl.a. også til rekruttering, uddannelse og beskæftigelse inden for de maritime erhverv. Kulturhavnspartnerskaberne skal medvirke til at synliggøre disse positive effekter for ejere af danske havne og på den baggrund gå i dialog med om, hvordan de bedst kan beskytte, benytte og udvikle rammerne om den sejlede kulturarv til glæde for byens borgere. Arbejdet med kulturhavnspartnerskabet fortsætter i de kommende driftsår.

Middelfart havn har igennem de seneste år har gjort en indsats for at skabe gode rammer om den sejlede kulturarv.

ØKONOMI

Skibsbevaringsfonden får sine midler til rådgivning og udlån fra udlodningsmidlerne til kulturelle formål, som administreres af Kulturministeriet. I tillæg har fonden i regnskabsåret modtaget et ekstraordinært tilskud fra finansloven. Det drejer sig om sidste del af en toårig tillægsbevilling på hhv. 3.5 mio. kr. i 2021 og 1.4 mio. kr. i 2022, som udløber med udgangen af 2022. Med dette tilskud har Skibsbevaringsfonden været i stand til at opretholde staben af ansatte, om end med et reduceret udlånsniveau, som lader en del tilbage at ønske for de kommende år.

Regnskab 2021-22

Indtægter	
Tilskud fra Kulturministeriet	3.637.000
Finansloven	2.983.449
Andre indtægter	0
Frie reserver	796.432
Lånetilsagn trukket tilbage*	804
Indtægter i alt	7.417.685
Udgifter	
Restaurerings- og rådgivningsomkostninger	1.836.631
Aktiviteter	127.312
Administrationsomkostninger	346.095
Finansielle omkostninger	50.591
Lånetilsagn	4.182.450
Udgifter i alt	6.543.079
Overført reserver (til uddeling 2022/23)	874.606

* Lånetilsagn kan blive trukket tilbage af flere årsager. Det kan f.eks. skyldes manglende medfinansiering fra skibsejers side, hvis dette har været påkrævet, at et projekt ikke har overholdt betingelserne for tildeling af lånet eller at skibsejer ikke ønsker at benytte lånetilsagnet.

BESTYRELSE

Skibsbevaringsfondens bestyrelse havde i beretningsåret følgende sammensætning:

Navn	Udpeget af
Sven Irgens-Møller (formand)	Skibsbevaringsfonden
Egon Hansen (næstformand)	Træskibs Sammenslutningen
Benjamin Asmussen	M/S Museet for Søfart
Morten Kvist Jensen	Nationalmuseet
Thomas Højrup	Skibsbevaringsfonden
Mikkel Kühl	Søfartspuljen
Preben Glud	Træskibs Sammenslutningen
Ole Vistrup	M/S Museet for Søfart
Jens Thidemann (Tiltrådt 25. januar 2022)	Fiskeripuljen

Personprofiler

Sven Irgens-Møller

Projektleder på projekt "LivSalling"

Tidligere beskæftigelser: Skole og institutionsledelse, Undervisning, rederidrift, værft og bådebyggeri, sejlads, udvikling og produktion af vindmøller

Fagområder: Virksomheds- og organisationsledelse. Fundraising, Branchekendskab til skibs- og bådebyggerbranchen. Sejlads og formidling af maritim kulturhistorie, især i forbindelse med unge mennesker.

Netværk: Faglige og kollegiale netværk indenfor undervisning, højskoler og museumsbranchen

Tillidshverv: Foreningen til fremme af praksislæring, foreningen til etablering af højskole i Vesthimmerland

Egon Hansen

Konsulent, pensioneret

Uddannelse: Mellemlange videregående uddannelser inden for administration og ledelse

Tidligere beskæftigelser: Pensioneret efter et 50 år langt arbejdsliv, hvoraf ca. 40 år har været i administrative lederstillinger i private virksomheder, ved offentlige sygehuse m.v. samt i faglig organisation inden for sundhedsområdet. De primære ansvarsområder har været organisation, administration og ledelse.

Tillidshverv: Bestyrelseserfaring inden for merkantile uddannelsers organisationer, fra merkantile uddannelsesinstitutioner og fra træskibsmiljøet.

Tilknytning til træskibsmiljøet siden 1993 med bestyrelsesposter m.v. i forskellige

foreninger og fonde, bl.a. Træskibs Sammenslutningen 2000 – 2016.
Bestyrelsesmedlem i KYSTLIV Holbæk, Bestyrelsesmedlem og kasserer for Jagten EMANUEL (Nakskov), Bestyrelsesmedlem i Fonden Galeasen HJALM (Holbæk), medlemskaber i en række skibslaug.

Benjamin Asmussen

Museumsinspektør, ph.d. og forskningskoordinator, M/S Museet for Søfart

Uddannelse: Cand.mag. i historie, Københavns Universitet 2005, Ph.d. fra Center for Virksomhedshistorie, Copenhagen Business School 2018

Tillidshverv: Medlem af Kontaktudvalget for Dansk Maritim Historie- og Samfundsforskning, Medlem af redaktionen på National Maritime History, udgivet af China Maritime Museum, Shanghai

Thomas Højrup

Professor i etnologi, Center for bæredygtige livsformer ved Aalborg Universitet

Uddannelser: Dr.phil. i europæisk etnologi 1995

Tidligere beskæftigelser: Professor i etnologi ved Københavns Universitet 1995 – 2016

Fagområder: Forskningsområde og publicering omfatter bl.a. maritim etnologi, kystkultur, fiskeriets erhvervskultur og livsformer, statens betydning for den maritime kultur, bådebygning og fartøjstyper

Tillidshverv: Formand for Thorupstrand Kystfiskerlaug (andelssammenslutning af erhvervsfiskere) og for Han Herred Havbåde (kystkulturcenter med bådebyggeri, videnscenter samt bevaring og brug af historiske havbåde), Bestyrelsesformand for Foreningen Kystliv Holbæk, Bestyrelsesmedlem i rederiet Hav i Balance

Morten Kvist Jensen

Arkitekt på Frilandsmuseet 2001 – nu. Siden 2013 antikvarisk ansvarlig for Nationalmuseets fartøjssamling

Uddannelse: Arkitekt fra Kunstakademiets Arkitektskole 1999 med speciale i restaurering

Tidligere beskæftigelse: Derudover ca. to år på private tegnestuer: Karsten Rønnows Tegnestue og Erik Ejnar Holms Tegnestue

Mikkel Kühn

Museumsinspektør ved Marstal Søfartsmuseum

Uddannelse: Cand.mag. fra Syddansk Universitet 2002 med speciale i søfartshistorie

Tidligere beskæftigelser: Tilknyttet Marstal Søfartsmuseum 2000 – 2002, Museumsinspektør ved Ærø Museum i Ærøskøbing 2003 – 2020, Koordinator for Øhavsmuseernes samarbejde 2006

Fagområder: Beskæftiger sig primært med kystkultur, søfart og relaterede emner. Foredrag, udstillinger og forskellige publikationer inden for det maritime område

Ole Vistrup

Daglig leder

Sekretariatschef i S sammenslutningen af Mindre Erhvervsfartøjer

Indehaver af Sejlskibskompagniet 2009 – nu

Uddannelse: BA (Forvaltning) fra Roskilde Universitetscenter

Tidligere beskæftigelser: Salgsdirektør i Danish Schooner Charter 1994 – 2008

Tillidshverv: Medlem af repræsentantskabet for Museet for Søfart 2010 – nu,

Redaktør af EMH Newsletter 1998 – nu, Medlem af EMH Safety Council 1998 –

nu, Medlem af styregruppen i European Maritime Heritage (EMH) 1996 – nu,

Bestyrelsesmedlem på Handels- og Søfartsmuseet 2000 – 2010, Formand for

Sammenslutningen af Mindre Erhvervsfartøjer 1991 – 2009, Bestyrelsesmedlem i

Baltic Sea Tourism Commission 1998 – 2003

Preben Glud

Pensioneret projektleder i vvs –bygningsbranchen

Uddannelse: Styrmand fra Navigationsskolen Fanø 1992, Bygningskonstruktør

Horsens Teknikum 1973, Blikkenslager/rør 1963

Tillidshverv: Bestyrelsesmedlem i Træskibs S sammenslutningen siden 2014,

Oldermand Ribe Træskibslaug siden 2013. Lang erfaring i restaurering i sejlads

med bevaringsværdige danske træskibe.

Jens Thidemann

Museumsinspektør og Marinarkæolog ved Nordjyllands Kystmuseum

Uddannelse: Cand. Mag. i Historie ved Aalborg Universitet, 2004. *Tidligere*

beskæftigelser: Museumsinspektør ved Sæby Museum 2005-2010,

Projektmedarbejder Limfjordsmuseet 2003-2005.

Fagområder: Arbejder med projekter, forskning, formidling og udgivelser inden for søfart, kystkultur og maritim historie. Træskibssejler.

Tillidshverv: Formand for bestyrelsen i Maritim Historisk forening. Frederikshavn Værft og Bedding.

SEKRETARIAT

Sekretariatet har gennem året haft to fuldtidsansatte, sekretariatsleder John Walsted og projektrådgiver Nanna Folke Olsen.

Fonden har i driftsåret videreført deltidsansættelsen af datakonsulent Jakob Smith, der har varetaget en række aktuelle web- og dataopgaver.

Fondens bogholderi har gennem beretningsåret været varetaget af revisionsaktieselskabet RID Revision i Hedensted.

Fondens revision er udført af Ostenfeld Revision ApS, Næstved, v/statsaut. revisor Stiig Ostenfeld.

SKIBSBEVARINGSFONDEN